

Exam. Code : 103202

Subject Code : 1047

B.A./B.Sc. 2nd Semester

MUSIC (Vocal)

Time Allowed—Three Hours] [Maximum Marks—50

Note :— Attempt any FIVE questions. All questions carry equal marks.

1. Describe raga Kalyan. Write five alaap and taanas each.
2. What do you understand by Time theory in Indian music ? Explain in detail.
3. Write the life sketch and contribution of Pandit Omkar Nath Thakur.
4. What is 'Gram' in Indian music ? Explain the Shruti-Swar system in gramas.
5. How has Bhai Mardana contributed to music ? Elaborate.
6. Write short notes on any TWO of the following :
 - (1) Moorchhana
 - (2) Raga
 - (3) Thata.

7. Write about the wedding songs of Punjab with special reference to 'Suhag'.
8. What do you understand by 'Gurmat Sangeet' ? Explain 'Kirtaniya' and 'Pada'.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :—ਕੋਈ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

1. ਰਾਗ ਕਲਿਆਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਪੰਜ ਆਲਾਪ ਅਤੇ ਪੰਜ ਤਾਨ ਲਿਖੋ।
2. ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
3. ਪੰਡਿਤ ਓਂਕਾਰਨਾਥ ਠਾਕੁਰ ਦਾ ਜੀਵਨ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
4. ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ "ਗ੍ਰਾਮ" ਕੀ ਹੈ? ਗ੍ਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੂਤੀ-ਸੂਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
5. ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ? ਵਿਵੇਚਨ ਕਰੋ।

6. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਉੱਪਰ ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (1) ਮੂਰਛਨਾ
 - (2) ਰਾਗ
 - (3) ਥਾਟ।
7. 'ਸੁਹਾਗ' ਦੇ ਖਾਸ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
8. ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਅਤੇ ਪਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਂ ਕੇ उत्तर दीजिये। सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

1. राग कल्याण का विवेचन कीजिये। पांच आलाप एवं तान लिखिये।
2. भारतीय संगीत में समय सिद्धान्त से आप क्या समझते हैं ? विस्तारपूर्वक समझाइये।
3. पंडित ओंकारनाथ ठाकुर का जीवन चरित्र एवं योगदान लिखिये।
4. भारतीय संगीत में 'ग्राम' क्या है ? ग्रामों में श्रुति-स्वर व्यवस्था समझाइये।

5. भाई मरदाना ने संगीत में किस प्रकार योगदान किया है ?
विवेचन कीजिये।
6. निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर संक्षिप्त टिप्पणी लिखिये :
- (1) मूर्छना
(2) राग
(3) थाट।
7. 'सुहाग' के विशेष संदर्भ में पंजाब के विवाह गीतों के बारे में लिखिये।
8. 'गुरमत संगीत' से आप क्या समझते हैं ? 'कीर्तनिया' एवं 'पद' समझाइये।